men, quod terminum iurisdictionis Illustrissimi transcendere, itaq; le-
gibus, & priuilegijs multum derogare; immò illa totaliter conuellere
videtur, meritò censuisse illud obedientiam nullam mereri, saluò sem-
per Illustrissimi honore. Quòd si quis mandatum Illustrissimi sine dili-
genti examine in re tanti momenti executus est, is grauiter peccasse
censeri debet. Neq; sanè quempiam potest excusare ista ratio, quòd
licet cognouerit rationes Vniuersitatis non esse inualidas, & manda-
tum Illustrissimi priuilegijs Vniuersitatis præiudiciosum; interim ta-
men præcepto Illustrissimi non esse contradicendum putauerit. Nam
eiusmodi obseruatores in numero illorum poni debent, de quibus Euan-
gelium dicit: *Cæci sunt, & duces cæcorum.* Matth. 15. n. 14. Cùm
potiùs per ignes & saxa eundum sit; quàm iniustis superiorum, multò
magis nihil iuris habentium, sed solùm vsurpatâ per summam vim po-
tentiâ dominari, & imperare volentium, parendum; more D. Pauli,
qui Petro etiam post acceptum Spiritum Sanctum in faciem restitit
quòd non rectè ad veritatem Euangelij ambularet.

Decimoseptimò, quia Illustrissimus fulminando excommunicatio-
nem, obedientiam sibi non debitam à personis Vniuersitatis expostula-
uit, vnde hoc eius mandatum pro intolerabili errore, & summa iniusti-
tia habendum est; ideoq; nec recipiendum, nec in effectum (supposita
etiam obedientia circa institutiones ad beneficia, & ordinem Presbyte-
ratus præstita) deducendum, saluo semper Illustrissimi honore. Quo-
niam qui nullius præcepti legitimi transgressor est, non peccat; qui au-
tem neq; mortaliter, neq; cum contumacia peccat, excommunicari
non potest. Siquidem Christus excommunicationem instituens Matth.
18. dixit: *Si peccauerit in te frater tuus, Corripe eum inter te, & ipsum so-
lum.* Quænam autem sint ista peccata, ob quæ Christus excommunica-
tionem instituit, respondet S. Paulus 1. ad Corint 5. esse fornica-
tionem, auaritiam, maledicentiam, rapacitatē, & alia opera carnis ad
Galat. 5. cum talibusq; ne cibum sumere præcipit. At verò in Profes-
[...]rsitatis, quos Illustrissimus excommunicauit, quod eius-
[...]pertum est? cùm vtiq; Illustrissimus ex vi Statuti
Re-

ſcendit. Iudicium autem iniuſtum non eſt iudicium, Auctore S Thoma 2. 2æ. q. 70. ar. 4. neq; ſententia iniuſta per defectum cauſæ pro ſententia habenda. Caiet. ibid affirmans nec excommunicationẽ iniuſtam pro excommunicatione agnoſcendam, vt docet Adrianus quod lib. 6. & idem Caiet tract. 19 de excommunic. Soto in 4. diſt. 22. q. 1. ar 3. Rationem reddit S. Thomas 2. 2æ. q 67. ar. 1. quia ſententia eſt quædam lex particularis; lex autem iniuſta non eſt lex, ſed potiùs tyrannis, proinde nec ſententia iniuſta ſententia eſt.

Hinc patet, vulgarem illam obiectionem: Sententia Paſtoris ſiue juſta ſiue iniuſta timẽda, eſſe falſam, quándo eſt iniuſta, cùm ob iniuſtitiã non ſit ſententia, ideoq; nullo modo timenda. Ita Gerſon. in materia excom. & irregular. conſil. 7. hæc verba ſcribens: Alioquin *Prælati poſſent inducere, qualemcunq; vellent ſuper alios ſeruitutem, ſi ſuis ſententijs iniquis & erroneis ſemper eſſet obediendum. Et ita patet, quòd hoc commune dictum, Sententia Prælati vel iudicis etiam iniuſta timenda indiget Gloſſa, alioquin non eſt generaliter verum, ſi dicitur timenda, id eſt, ſuſtinenda, nec repellenda: imò in caſu pati illam, eſſet aſinina patientia, & timor leporinus ac fatuus.*

Decimooctauò, quia Illuſtriſſimus Vniuerſitati à Sereniſſimo Fundatore, & SS. Pontificibus conceſſam libertatem penitus auferre vult per violenter vſurpatam iuriſdictionem. Nam anno 1668. per ſuum Nuntium Canonicum Cracouien. apud felicis recordationis Clementem IX. vrgentiſſimè expoſtulabat, vt approbationes teſtamentorum poſt demortuos Doctores & Profeſſores Vniuerſitatis ab immemorabili tempore Rectori pro tempore exiſtenti per priuilegia conceſſæ ad ſuam iuriſdictionem transferrentur. Sed reſponſum accepit, Sanctiſſimum velle priuilegia Vniuerſitatis in integro conſeruare. Et anno præterito ad ſoluendam lanealem contributionem, per ſuam ſententiam contra priuilegium Leonis X. contra Synodum Prouincialem, & Statuta Regni violenter cogebat, ac tandem per ſuum ſatellitium bona Vniuerſitatis,

POPIS
TRZODY CHRYSTVSOWEY
Pod Feſt Solenny
Wielkiego Gnieźninſkiego Páſterzá
KORONY POLSKIEY PATRONA
S. WOYCIECHA
Káźnodzieyſką Indukcyą
ODPRAWIONY.
ABO.
KAZANIE
Ná Dźień S. WOYCIECHA
W Bazylice Iego w Rynku Krakowſkim
PRZEZ
X. ANTONIEGO CHRYZANTEGO
ŁAPCZYNSKIEGO
Kánoniká Smoleńſkiego Kollegiáty S. Floryáná Káznodźieię, Proboſzczá przy S. Szczepanie Spitálnego
POWIEDZIANE
Roku Pańſkiego 1720.

W KRAKOWIE Roku Pánskiego 1721. WYDRUKOWANE.
W Drukárni JAKUBA MATTASKIEWICZA J. K. M. Typografá,

NA HERB STAROZYTNY
Iaśnie Wielmożnych IchMciow PANOW
DEMBINSKICH.

1. Dármo Dom ten NIECZVIA OYCZYZNA názwáłá
Czułe z niego stáránia koło siebie miáłá.
2. Gdy żadnychdla Oyczyzny KRZYZOW nieczuiećie,
Słusznie się NIECZVIAMI DEMBINSCY zowiećie.
3. Cud drzewo z ktorego sie wszyscy buduiemy
Trophæum y podporę Polszcze gotuiemy.
4. Nie z każdego wystrużesz drzewá Merkurego
Co DEMBINSKI to Sławny Mowcá z drzewá tego.
5. Czemu DRZEWO DEMBINSKICH okrzesáne cále
W Wielkim Mársowym nieraz bywáło opale.
6. Nie ma DRZEWO Gáłęźi okrzesáne wszędźie
Dom cáły rość w Honory iák wysmuknął będźie.

JASNIE WIELMOZNEMU
JMCI PANU
P. PIOTROWI
NA DEMBNIE
DEMBINSKIEMU
KASZTELANOWI OSWIĘCIMSKIEMU, CCHOWSKIEMU &c. &c. STAROSCIE
Memu Wielce Mośćiwemu Panu
Panu y Dobrodźieiowi.

AGdzie przystoyniy? Akt Selenny záwołánego Trzody Chrystusowey popisu, iák ad perenne Trophæum, pod zwycięzką Herbownego Iáśnie Wielmożnych DEMBINSKICH KRZYZA odpráwić Choragwią: Gdzie w bespiecznieyszey? gdzie w czulszey straży? iáko w dzielnego NIECZVI lokowáć ią protekcyi: Iáśnie Wielmożny Miłośćiwy Panie Panie y Dobrodźieiu. Tuć to iu, że niezáwodnym ogłoszę to ięzykiem, & securitatis

publicæ, & communis reclinatoriū prosperitatis, *Tu* robur fulcrumq; Pænatum, *Tu zdesperowáney* Asillum *nádziei*, *Tu wszelkich nieprzyiáznych wspor y odpor impetycyi*, *Tu nienáruszoney Polskiey ufność nieomylna cáłości*. *Tu pod zwycięzkim Tryumfálnego* KRZYZA *znákiem*, *Polskiego imienia honor y złotey Spezy depozytowáne wolności*. *Tu sławá tu záwoiowána Polszcze zołd prowádzi Fortuná*. *Gdzie żadnych nieznáiąca gránic nád śmiertelne kresy y terminálne Alcyda słupy*, vel si superest, quo humanas prætergressa methas virtus attollatur, *żadnym przećiwnym niezrážona insultem* Iáśnie Wielmożnego DEMBINSKICH DOMV *dzielność postępuie*. *Gdzie beztermináalney sławie swoiey dzieł*, *stylem Heroicznych*, Plus & plus ultra; *zápisuie*, *to rádámi to nieustánnemi szczycząca się odwagámi*. *Gdzie Samá zwycięstw y nieśmiertelnych tryumfow lokuie się Bogini*. *Gdzie Mársa*, *gdzie oboiey moc niezwyciężona Pállády Herbownego* NIECZVI Robur, *Pierwszych w Polszcze honorow*, *y otrzymánych* in hostico *laurow*, *aggrowowánego* insigniis, *Sobie*, *Domowi*, *y Oyczyznie*, in perenne *wystáwiłá*

Tro-

Trophæum. *Bo ktoż wyliczy* ferreo Mavortis ſtylo Gentilitiis inciſa ARBORIBVS, arteq; marteq; potentum, ſeris memoranda nepotibus in utroq; geſta foro DEMBINSCIORVM. *Liczą* Senatorij Poloniarum Phaſces, *Pierwſzych ozdoby Dignitarſtw, żadnym nie obięte regeſtrem, ogromnemi wſpániáłe Tytułámi,* Iáśnie Oświeconych, Iáśnie Wielmożnych DEMBINSKICH Imioná. *Niemaſz tey w Polſzcze godności, tey naywſpániálſzych Honorow niedopytaſz preeminencyi, ktoreyby powtorżonym Dom ten wſławiony nie był nie raz dekoramentem. Słyſzy y dziś świát dalekim odſaczony uſtępem, Senatorſkie záſczycáiących kuruły,* Iaśnie Wielmożne DEMBINSKICH Tytuły, *ſłyſzy rozległym otrębione pogłoſem, Cnoty,* Dotes, *y zaſługi* TWOIE; Iaśnie Wielmożny Oświećimſkiego Xięſtwa Purpuraćie, *ſłyſzy y ktorych doſtáteczným wychwalić niewydoła pánegyrykiem, generálną ápprobácyą, y niezmierną* Venerabundus adorat *apprecyácyą. Wydáie śię w Senatorſkiey oſobie* TWOIEY, *nieśmiertelnemi depredykowánych chwałámi wiekopomną Zwielmożnionych pámięćią* ANTENATOW TWOICH,

w Sagu

w Sagu odwagá, w Todze powaga, dzielność w oboygu nieporownána. A kiedy, quæ divisa in omnes, Tu collecta tenes: *Kiedy zbior y wybor pierwszych w Polszcze zaszczytow, Cnot* Iaśnie Wielmożnych ANTECESSOROW TWOICH *Pod Herbownego znákiem* KRZYZA *udoskonaláiące w* TOBIE *Depozytowáło przyrodzenie, Kiedy Herbowne* insignia TWOIE, *y ozdoby y pospolitey* Azillem *sa cáłośći, kiedy Zwyćięzki Oyczystego znák* KRZYZA, *nieomylne wszelkich przećiwnośći ominuie zwyćięstwo,* In hoc signo vinces: *Kiedy Tryumphalne Herbownego* NIECZVI Trophæum, *czułą suppedytuie protekcyą: Tu się pod Herbownym Zaszczytem* TWOIM *z Káznodzieyskim PRYMASOWI Polskiemu popisuię wiązániem, ktore kiedy Imięniu Honorowi y Sławie* TWOIEY *przypisuię. Sam siebie łásce y Pańskim intymuie respektom.*

Iaśnie Wielmożnego W. M. W. M. Pana
Pana y Dobrodźieia

Nayuniżeńszy Sługá

X. Łápczyński.

KAZANIE

Ná Konkluzyi u S. WOYCIECHA *w Rynku Krákowſkim.*

Et alias oves habeo, quæ non ſunt de hoc ovili, Et has oportet me adducere. *ioann:* 10.

Niech kto chce mowi co chce; Pięknyż to przećię Polſki náſzey ſpecyał, piękna y ſpecyálna, bo ſzczegulna y pártykulárna wolnego narodu cnotá, że zá Senatorſką wielkich niegdy Páſterzow Pátronow dźiś ſwoich álláborácyią; nie tylko nayṕmnieyſzey nigdy nieśćierpiáłá ávulſyi, *non perdidit ex ſuis quemquam*, nikogo z ſwoich nie utráćiłá poddáńcow, ále też y inſze rożne á rożne, *Domina gentium*, nieporownáną záwoiowáne dźielnośćią, ſwoiey narody inkorporowáłá cáłośći. *Et alias oves habeo, quæ non ſunt de hoc ovili.* Ioan: 10. śmiele może wykrzykiwáć. Zle páśli bo przepáśli, podbitych rożne czeredy jáſterow Rzymſcy

Ovidius. ſcy niegdy Senatorowie. *Paſcebatq; ſuas ipſe Senator oves.* Kiedy ich y z niemi Orzeł związał Niemiecki. *Aquila grandis magnarum alarum.* Strzygli znáć nie ſtrzegli, kiedy iáko go utráćili, y ſámi ſię niepoſtrzegli wolni złotego Báránká Kolchowie. Tuła ſię iák błędne owce
Pſalm: 99. po świećie Lud ow wybrány lud Izráelſki, *Populus ejus & oves paſcuæ ejus.* Od obſzerney ziemie świętey lud Boży niegdy odſtrychniony dźier-
Pſal: 123. wáwy, *non habet ubi caput reclinet.* Wyſzłá od Báltázárá, wyſzłá od Medow y Perſow, wyſzłá y od Grekow Monárchia. *Orientis ab occidente* oderwáło ſię *Imperium.* Naypotężnieyſze Prowincye, przy Obywátelách y ſwych ſię nie zoſtáły gránicách. Ogromną ſławą y mężną okazáłe dźielnośćią, álbo nieprzyiaćielſką zágárnione potencyią, álbo udźielną rozdźielone preten-
Mathiav: ſyią. *Divide & impera*, wielkie niegdy rozerwáły ſię Kroleſtwá, wypielęgowáne wolnośćią kárki, pod ćięſzkiey iárzmo niewoli, Włoſzy, Węgrowie, Szwedźi y Brytánnowie, przez gwałt y rożne poſkłaniáli poſwarki. Sámi tylko Polacy zá ſzczegulną życzliwego Niebá konſerwą, y Kráiow zupełnośći, y dźielnych Prádźiádow, *ad invidiam gentium* nieutráćili wolnośći. Wielkiey u inſzych rárytetá dźielnośći, Zwyczáyny Polſkiey kommunał mężnośći: *Parta tueri.* A

kto

kto pokaże? żeby ktory, by też z Potentatow naypotężnieyſzy, lub ſkibę iednę Polſkiey urwał źiemicy, lub iák báránow do ſwoich, Lechow záiął kiedy Báronow. *Liberi ſumus nemini unquam ſervivimus.* Przećiwnym záś ſpoſobem rożnym á rożnym ſwoią obárczonym potencyą, Rycerſtwo Polſkie práwo piſze poddáńcom. Ruśi, Pruſſakom, Węgrom, Niemcom, Mázurom, Pomorczykom, Kurlándom, Inflántom, Semigálczykom, Scytom, Kozakom, y tyśiąc inſzym. *Germanus & Panno, Ruſſus mihi ſervit & alter.* *Neotericus.* *Et alias oves habeo, quæ non ſunt de hoc ovili.* Ieſt ći czego powinſzowáć Stołeczne, Pryncypálne, Koronácyálne Miáſto Krákowie, że y ty cáłego práwie wybor świátá, ubiegáiącym ſię do ćiebie zgromádzone nátłokiem, rożne á rożne maſz w ſobie ſubjecta, *& alias oves habeo*, maſz politycznych Fráncuzow, przebiegłych Chiſzpánow, zábiegłych Niemcow, bywáłych Vkráincow, y tyśiąc inſzych Cudzoźiemcow, ktorzy nie ſą *de hoc ovili*, á przećię y ći Krákowſkiego imienia ſławę, przed poſtronnym záſzczycáią świátem. *Lectos ex omnibus oris evehis & nunquam meriti cunabula queris. Et alias oves habeo.* *Livius.* Maſz Przezacne Krolewſkie Miáſto *Cæleſtia ſigna Arietes.* Niebieſkie ná źiemi znáki, zacnych y znácznych Infułatow, maſz uczonych ſámo czoło Práłatow:

Te to te *radiantia signa*, *insignes in Patria Viri*; świetnym iáśnieiących tytułow bláskiem, y nieprzycmionych nigdy niebieskich cnot splendorem, Herbowne Bramy twoie *porrectas ad sidera PORTAS*, iák gorny Zodyak iáki illuminuią. *Et alias oves habeo.* Schoway się z twemi Mędrcámi świátá stároświecka dawnośći, podźćie w kąt Atheny, masz uniwersálną Stolico Polska *Akádemia*, ile Mágistrow, ile wszelkich náuk Doktorow, tyle Mędrcow regestruie: *Et alias oves habeo.* Masz tyśiąc inszych z żadnemi nieporownánych Owczárni Boskiey zászczytow. Te ia dźiś wszystkie Wielkiemu o Miásto! twemu y cáley Korony Polskiey Pásterzowi, doznánemu Pátronowi Gnieźninskiemu Arcybiskupowi WOYCIECHOWI S. do iedney y nierozdźielney Pástorałem Iego zgromádźiwszy ie owczárni, zá nayspecyálnieyszy upominek przy dźiśieyszey Imienin Iego prezentowáć będę festywie. Zá Pásterskim Twoim Solennizánćie dźiśieyszy WOYCIECHV S. błogosłáwieństwem, ná ktore gdy pokorną głowę skłániam, rożne á rożne owieczki do iednośći owczárni Chrystusowey nákłániam. *Ad M.D.G.*

Neotericum

Compelle cum pelle intrare; ktoś mię pono ánimuie. O! komu złote tylko profituiących owieczek runo, iáko *aurei velleris* do sercá przylgnęło Káwáleryi, kto o cudzey skurze myśli, wiem że nic

sobie

ſobie bárźiey nie życzy, iáko nie ták przeſtrzegáć, iáko ſwoich przeſtrzygáć czy poſtrzygáć owieczek, á podobno y podſtrzygáć bárźiey niż podſtrzegáć, Krolowie y Kápłáni, Pánowie y Przełożeni, doczeſnemi powierzonych ſobie owieczek ieſteśćie Páſterzámi, *Superbum imperij nomen, humili paſtoris vocabulo mitigatur.* Ale biádá wám Páſterze, *væ vobis paſtoribus Iſraël,* ieżeli ſtráſzliwa tá w uſzách wáſzych rozlegáć ſię będźie exprobrácya, *Lac comedebatis & lanis cooperiebamini, & quod craſſum erat occidebatis, gregem verò meum non paſcebatis.* Wolno to ieſt prawdá poſtrzydź owieczkę, ále ze ſkury łupić broń BOZE, *Tondenda non deglubenda.* Vpomni ſię kiedyżkolwiek naywyżſzy wſzytkich Páſterz, niewinney niewinnych krzywdy owieczek, iáko u Ezechielá odgraża. *Ego ipſe ſuper Paſtores requiram gregem meum de manibus eorum.* O kiedy to ták damże ia ſobie z poſtrzyzynámi pokoy, doſyć z tąd áwántáźiu, duchownego doſyć mieć będę profitu, że ſię z niemi Wielkiemu Páſterzowi WOYCIECHOWI S. zbáwiennie dźiś popiſzę.

S. Hieron. *Ezech: 34.* *Kietten.* *Ezech: 3.*

A naprzod, (przed ktorym bieret zdeymuię unizony,) złotym złotych cnot walorem prezent moy podroży. *Dux gregis Aries.* Apprecyowány po cáłym świećie, Mitrą y Purpurą ozdobny Xiążęcą. Herbowny iáśnie Oświeconego Xiążęćiá

Virgilius.

Ovidius. Pásterzá tutecznego Báránek, *Aurato Princeps ARIES in vellere fulgens.* Iużże tedy iáśnie Oświecony Pásterzá mego BARANKU, świetnemi Wielkiego Antesygnáná twego do owczárni Chrystu-
Cant: 6. sowey udaway się śládámi, *intende prosperè, procede & regna,* idź *viâ astreâ,* drog godnym nie-
Poeta. bieskich, *ire Polo nitidosq; meare per axes*, herbowney Nogi iego torem. Godnych iáśnieyszego Słońcá twoich nie przyćmi ten progressow, *& post ipsum lucebit semita.* Pobłogosław pierwszym Twoim do niey wstępem przetorowáney od iáśniewielmożnego Precursorá drodze, zá twoim błogosłáwieństwem iego do Niebá iść trzebá
Ovidius. śládámi. *Hac iter est superis ad magni tecta tonan-*
Ioan: 10. *tis. Et alias oves habeo.* Niech wierna trzodá zá Pásterskim nástępuie przewodem. Idźie w też tropy *ex Sacra Infulatorum Numinum Basilica*, Prześwietna tylu *Optimatum gregis* komitywá, ile Xiążęcey ozdob Kátedry Metropolitáńska liczy Kápitułá. Poprzedzą owieczki swoie wszyscy po nich Pásterze, *Bonus Pastor ante illas vadit.* Zá te-
Apoc. mi idą w Báránkách, *qui incedebant in melotis in pellibus agninis, quibus dignus non erat mundus.* Swięte trzody zákłauzurne. Y ná krok Báránká swego nie odstąpią, *quarum Sponsus est Agnus,* iák niewinne owieczki, poświęcone BOGV Pánienki. *Sequuntur Agnum quocunq; ierit.* Prawdá że y w Ká-

picy

picy wełná: ále wełná do niewinnośći Stoły, niż do grzechowey ſmoły podobnieyſza. Nie powſtydzę ſię zá ten prezent, prezentuię ći go Swięty Páſterzu *in Stolis albis*, w Stołách białych nienáruſzoney kándoru niewinnośći. *Regali Sacerdotio Regalis* nieuſtąpi *Vniverſitas*. Berłá zá Páſtorały, wyſłużone Laury zá Infuły nieśie y Korony. Zá nic Kolchickie runá, Klidońſka tanieie tu wełeńká, *Fama Chnodiæ taceat miracula lanæ*. Gdźie *tingendum murice vellus*, młodźiuchnych złota wełná Báránkow do Fioletow y Tyryiſkiey ſpoſobi ſię purpury. Gdźie Szláchecki͏ch Senatorſkich bá y Krolewſkich ſam wybor Paniąt. Gdźie *mens generoſa, & quæ coronata luſtrari debeat Agna*, przy Herbownych Vniwerſálney Akádemij Sceptrách, do Buław, Laſek, y Krolewſkich Bereł przywyka. Gdźie nie ieden *Agreſtis, à raſtris* przyſzedſzy *ad Roſtra*, choć dopiero áni be áni me, nie umiał, z nikczemy Arátorá, w wymownego mieni ſię Oratorá. *Ruſticus hirſutas Tytirus inter oves. Et alias oves habeo.* Ieſzcze y inſze ále teyże owczárni z Herbownych Bram Krákowſkich, ſypią ſię tłumy. *Medij robur belli Clypeatáq; totis denſantur agmina Portis.* Idą, idą gromádno, iák z Rzymu niegdy Fábiuſzowie, odważni z Krákowá Káwálerowie. Idą potężne ná wniwecz obrocenie y nieprzyiaćielſkich zgrucho,

1. Petri.

Quintiliá:

Iuvenalis.

Virgilius.

Virgilius lib: 7.

chotánie máchinácyi, woienne z tąd Tárány. *Bellator cornuq́; ferox defertur in hoſtem.* Tym gdźie Męczeńſką Wielki Pátronie zátchnieſz Kopiją, ſtáną mężnie przy Tobie y woiuiącym Rzymſkim Kośćiele. *Et alias oves habeo.* Wiem że *juvenum haſtæ ſenum conſilia valent.* Ná zaſzczyt y obronę świętey owczárni Chryſtuſowey, y ná inſze zdobędę ſię gromády. Są tu ſą długim ſpoważnione wiekiē, śiwą wyſłużonego włoſá ozdobione bielizną, czyſte y od wſzelkiey wolne zakáły w Przezacnym Mágiſtraćie *ſubjecta, Agni ſeniculi immaculati.* Ieſt tyle mędrcow ile Rádcow, tyle ſkromnych y uniżonych, ná gornych urzędách wyſádzonych Báránkow, ile w łáſkáwey oſob zwierzchnośći, *& colles ſicut agni ovium. Et alias oves habeo.* Do tych niech mi ſię przyłączyć godźi, *Agnum immaculatum qui paſcitur inter lilia.* czyſte y od zmázy grzechowey wolne, ſzczere y ſámym popiſuiące ſię Kándorem, dobrych y ſpráwiedliwych ludźi ſumnienia. Nuż młodźież y niewinniątká. Będę ſię miał z czym Swiętemu popiſáć Páſterzowi. *Et alias oves habeo.* Mam ia dla niego y inſze ieſzcze owieczki: mam ludźi ćierpliwych y ſpráwiedliwych, mam mile wſzyſtko dla Páná BOGA znoſzących, mam Báránkow y ná krzywdę ſwoię milczących, *coram tõdente ſe obmuteſcit.* Mam wdźięczne, ſkromne, mi-

Pont: Seneca, Pſalm: 99.

miluchne, ćiche, pokorne, spokoine P. BOGV y ludźiom podobáiące się owieczki. *Oves placidum genus.* Ovidius. Nágániáć tych, nukáć tych do ćiebie Swięty Pátronie nie potrzebá, skiń tylko Swiętym twoim Pástorałem, *Current in pascua tua*, koncertuiącym do ćiebie ubiegáć się będą nátłokiem, poydą z własney rączsze ochoty, niżby się lub przymuszáć, lub śćierpiáły przybijáć. Mam ia tu tákie y tym podobne przy ták wálnym konkurśie dźiśieyszym owieczki. Mam to iest prawdá że mam, ále też mam y insze, ktore tego gátunku tey nie są owczárni. *Et alias oves habeo, quæ non sunt de hoc ovili.* Ioan: 10. A przećię y te choćby mi ie też y w zębách nośić, *fætas ipse portabit*, Ierem: choćby mi też grzechową opiełzáłe ćiążą ná niezdolnym dźwigáć rámieniu, *in brachio suo congregabit illas*, radłbym ći Swięty zgromádźił Pásterzu, *Et has oportet me adducere. Gen:* 30. Iákob Pátryárchá wysługuie się Lábánowi, rożne mu páśie owieczki, rozstáie się z nim ná ostátek, corki w nadgrodę, y pstrych w poságu nápiera się owieczek; *Gira universos greges, & separa oves varias, & quodcunq; maculosum variumq; fuerit, erit merces mea.* Gen: 30 Miał czarne Lábán, miał owce białe, á przećię Iákobowi pstre się tylko podobáią. *quod maculosum variumq; fuerit.* Ver: *Varietas delectat.* Pstroćiny się podobáią,

 młodź

młodź świátowa, czáczká tylko y odmienne...
kontentuia pstroćiny, nic státecznego, nic się nie
podoba iednostáynego. Schoway się z białemi
y sámym ozdobnemi kándorem, schoway się y
z czarnemi poważnym wspániáłemi kolorem,
miły Lábánie owcámi. Iákob ći ie przyrzući.
Vet: *Gregem unicolorem, albi & nigri coloris tradidit.*
Kándor, szczerość y iednostáyność, pstra y nie-
státeczna skonfunduie fántázya. Ten dźiś tylko
popłaca, ten się zdawná podoba, kto ni ow ká-
myk, co to rożne ná się bierze kolory, y przy
iákim go położyśz, táki ná się przeimuie, *Omni-*
Simbolista. *bus omnia.* rożnym z rożnemi być potráfi. Kto
konformowáć się obiektom, kofrontowáć subje-
ktom, kto rzeczy koloryzowáć y ludzkiey się
ákkomodowáć fántázyi, Achitopelska kto od-
miennośćia y temu y owemu przypodobáć się
4. Reg. dokaże, *& cum erat cum David, & cum erat cum*
Absolon. Y dla tegoć, te ktoreby się to rády ká-
żdemu, bá gdyby można y wszytkim razem po-
dobáły, w pstre suknie, nierządne Dámy, Rzym-
ska niegdy przebieráłá ustáwá. Zeby kolor po-
wierzchowny, wewnętrznych obrázem był
pstroćinek. *Est vestis testis, quales intrinsecus estis.*
Znáć kożdego po stroiu. Pstre suknie, suknie to
były nierządnic, u tych bowiem iáko pstro w
głowie, pstro w myśli, pstro w sercu, rożne ko-
lory,

lory, rożne á coraz inſze, to te, to owe ſnuiá objektá, ſroká ze krza w kierz dźieśięć, á wſzyſtko ſroká pſtra, ták pſtro bydź powinno y ná grzbiećie, żeby koloryzowáne przyiáźni, máłowáne ſzczerośći, áppárencyálne wiernośći, ádumbrowáne poufáłośći, iednę gáśiły, druga bárwę kreśliły. *Eſt veſtis teſtis quales intrinſecus eſtis*; inśi czytáią, *eſt vultus teſtis quales intrinſecus eſtis.* Vpſtrzona częſto muſzkámi gębuśiá, nieſtátecznego y pſtroćin pełnego obrázem ieſt ſerduśiá. *Eſt vultus teſtis quales intrinſecus eſtis.* Czarne te y żałobne upſtrzoney mákuły twarzy, zakał y mákuł grubey godnych żałoby, pełnego, o moy BOZE! iák częſto portretem ſą ſumnienia. A przećię o moy BOZE! iák częſto mákuły ſię te podobáią! iák wielu w nich guſt máią! gdy ie zá nadgrodę, złych y czerniących bezecnie, ſwoich máią pożądliwośći! *Quod maculoſum variumq; fuerit erit merces mea.* A czym ſię owe niepowśćiągliwe zabiegi, czym niedoſypiánia, śilne płácą ſtáránia, czym ieżeli nie temi uśilne y pilne ámoratow przyſługi, márność rekompenſuie świátowa. *Quod maculoſum fuerit erit merces.* O nieſzczęśliwe trzykroć y przyklęte mákuł pełne korzyśći! Piekielny Avern chybá was wyczyśći. *diluet labem.* Alec dáleki od tákiego y tym podobnego wpſtroći:

Iuvenalis.

Ver: 18.

ćinách upodobánia Swięty ten Pátryárchá, inszą on w tym mieć muśi rácyą, dla ktorey pstrych tylko nápiera się owieczek. Ktorych żeby sobie przyczynił, pstre rozgi stáwia owcom przed owczámi, żeby, gdy się wpátrowáć, gdy się będą zápátrowáć, pstre mu rodźiły iágnięta. *Vt cum intuerentur conciperent & parerent.* A to záś co? to się też to y z zápátrzenia co tákiego przydáć może? *ut cum intuerentur conciperent & parerent.* Dźiwuyże się tu Pánience, kiedy się iey co podobnego przytráfi, dźiwuyże się żonie kiedyć z wpátrzenia się podobnego do kogo syná powije, *ut cum intuerentur conciperent & parerent.* Przed świátem ći śmiechem, ále przed Niebem tylko szkárádnym uchodźi to grzechem. Prawdá że się pono ná to y sam P. BOG ále z wiecznym twoim rozśmieie zátráceniem. *Ego in interitu tuo ridebo & subsannabo.* To gdy rzutem z okázyi mowię Iákobowey, Administráckie sobie y tym podobne cudzemi lub publicznemi lub prywatnemi intrykowáne perceptámi y intrátámi przypominam funkcye. Cudze przedeboszuią się prowentá, lub ná własną niewłasne poydą potrzebę, przyidźie kálkulácya, *redde rationem*; wnidźie w ráchunki y *salarium*, coż cáłey zá korzyść wysługi. *Quod maculosum variumq́; fuerit erit merces*, w powáryowániu regestrow wszytká roczney
Math.
a czá-

á czáſem y kilkoletniey płacy nádźieią. *Erit merces.* Ale zbáwienniejſzą ia tu znaydę reflexyą. Stáwia nam Pánſtwo moie ſtáwia, świát, czárt, y z ſwemi ćiáło namiętnośćiámi pſtre w oczách rozgi, kiedy wieczną grożące chłoſtą, rozroznioną upſtrzone prożnośćią czáczká, śidłá gdy pełznącą przykſztałcone wáryácyą pięknidłá, żebyśmy w nie ſię wpátruiąc, ná nie ſię z oſobliwym zápátruiąc delektámentem, á ná BOGA, cnotę, y poczćiwość żadnego względu áni máiąc reſpektu, złe y piekłá godne, niecnot y wſzelkiey nieprzyſtoynośći płody ná zgubę z śiebie wydawáli, *Ecce concepit iniquitatem, parturijt injuſtitiam peperit peccatum.* Przyidźie ten czás, kiedy czárt wyłączenia ſobie tych pſtroćin, *Separa oves, & quod varium maculoſumq́; fuerit, erit merces mea,* w nagrodę ſwoich pretendowáć będźie zabiegow. Przyidźie ten czás, kiedy Swięći Anjołowie nieſzczęśliwą złych od dobrych, Kozłow od Báránow czynić będą ſepárácyą. *Exibunt Anjeli & ſeparabunt malos de medio juſtorum.* Swięty Páſterzu, ty ktoryś dla pozyſkánia owieczek Chryſtuſowi krwią ſpienionym zálał ſię potem. *Corporis ut maculas ſic animi ablue ſordes.* Obmyi, obmyi krwią twoią męczeńſką bezecne grzechow náſzych zákały, á czego święconą wodą nieſkropiemy, niech obmierzłych mákuły

zbrodni, ſerdeczna wodká łez pokutnych wy-
płucze, niech zá twoią przyczyną żal nas zbá-
wienny zmáceruie, iák Gedeonowe runo, niech
wybleehuie. *deſcendat pluvia in vellus.* A ták do ie-
dnoſtáyney Wybránych Páńſkich przyłączywſzy
nas owczárni Swiętym twoim oganiay Páſtora-
Hymn: łem. *Tu nos paſce, tu tuere; tu nos bona fac vide-
re. Et alias oves habeo.* Mam ieſzcze y inſze S.
Pſalm: 113. Páſterzu, ále y to ládáco owieczki. *Pſalmo 113.
Montes exultaverunt ut Arietes, & colles ſicut agni
ovium. Gory ſię rozkozłowáły iák Bárány, áliż zá-
raz y Págorki iák iágniętá ſię rozskakáły.* Ták to ták
młodſzych ſtárzy ſwym pſuią przykłádem, częſto
ſtáre nieſtátkuiące maćiorki, y nayſkromnieyſze
popſuią corki, częſto młodźi gorſzą zárażáią ſię
od ſtárych, *Sæpe tener noſtris ab ovibus imbuet
agnus.* Gźi ſię owieczká, gźi ſię też iágniątko;
nieſtátkuie mátuśiá, trudno ma ſtátkowáć dźie-
ćiątko: *imbuet agnus. Montes ſunt arietes, colles
ſicut agni ovium. Et alias oves habeo,* znáią ie tu
Cornutas norunt Matres. Mátce od ſwywoli rogi
ná głowie wyraſtáią, toć nie dźiw że y dźieći rô-
zbadaią, *Cornutas norunt Matres.* A co ieſt więk-
ſza y w rękách náwet rogi máią, *Cornua habent
in manibus.* ledwobym ſię nie zdumiał ná to, gdy-
bym ſobie nie przypomniał, że u teráźnieyſzey
Dam mániery, lub rozki z tábáką, lub rogowe y

w Ko.

w Kośćiele náwet záwſze w ręku tábákiery. To nic, ále to widzę y nogi máią rogi. Zeledwie iuż ktorey odęta nie nádſtáwia rogowká. Ma Chleb rogi, nędzá nogi powiádáią. To znośnieyſza, kiedy kto według ſtanu, y kondycyi świátowey ſię ákkomoduie mánierze. Ale to widzę, choć roſkoſz nie rozbada, choć nędzá przytrze rogow, choć niemáſz ſkory Chlebá, gdy ſię niemi nádſtáwiáią, nogi rogi rozbadáią. *Cornutas norunt Matres. Cornua habent in manibus.* Rogáte bydło czy ſtráſzydło, niewiem do Swiętey iák z niemi Owczárni. Ale o Swięty Páſterzu, przyimij y te ſupplikuię, á przyiąwſzy ſtrąć rogi, niech idą w nogi do Owczárni Chryſtuſowey. W żywoćie Plácydá, á potym Euſtáchiuſzá S. czytam: że on gdy iuż dźikiego doganiał rogaczá, y wymierzoną śmierć mu iuż nioſł Kopiją, obroćiwſzy ſię Ieleń, Krzyż w mieyſcu rogow ná głowie ſwey pokazawſzy nieuchronney uniknął śmierći. Swięty Páſterzu, niech rozumne świátowey modźie ákkomoduiące ſię Łánie, pod zbáwienney twoiey grotem Kopij, śmierći wieczney przeráżone poſtráchem Pánie rozbadáiącego zbytku zrućiwſzy rogi, Krzyż y Mękę Zbáwićielá mego wſpobożnione biorą głowy, á ták do Swiętey ákkomodowáne Trzody, wdźięcznym odemnie-

niech-

niech ći będą umpominkiem. *Et alias oves habeo.*
Danjelis 3tio. Widźiał ten Prorok miotáiące-
go się ná wszystkie strony Báráná. *Vidi Arie-*
tem supra stagnum ventilantem cornibus, & contra
occidentem, & contra aquilonem, & contra meri-
diem. A nie było nikogo gdyby mu się opárł, lub
Dan: 3. brykáiący zgánił ánimusz. *Et bestiæ non poterant*
resistere ei. Ey báránie nie mąc wody, áni ty
zuwiesz z kąd ći kozłá w oczách stáwią, y zu-
chwáłych ták przytrą rogow, że ich więcey nie
podnieśiesz. To ledwie ia wymawiam; *Et ec-*
Ibidem. *ce Chircus caprarum veniebat & habebat cornu insi-*
gne inter oculos, & venit usq; ad Arietem illum
cornutum, & cucurrit ad eum in impetu fortitudi-
nis suæ, & percußit eum & comminuit cornua ejus.
O moy BOZE! czyliż máło ták zuchwáłych
w świećie Báránow? Są są *impetuosa nimis agmi-*
na. Są choć rozumne, zápálczywsze nád nie-
rozumne, impetow pełne Bárány. A co to są
wśćiekłe owe popędliwośći, niewytrzymáne zá-
pálczywośći porywcze y bezpámiętne huki, stu-
ki száłáwilskie, tylko bezrozumnym kompáro-
wáne bestyom nieprzystoynośći. *Comparatus es*
jumentis insipientibus. nie iednemu powiedźiećby
szaleńcowi. Bryka hárdy y nie ieden Mági-
stratom zuchwálec, Kápłánom y sámemu *insa-*
no feriens altaria cornu P. BOGV nie przepuśći.

Swiát

Swiát burzy, wáli Miáſtá, y cáłe Márſowym
gwałtem ventyluie, wywraca Monárchie. Szczę-
śćiem y naprędczemi rozhukány zwyćięſtwy,
z dźielnych y śilnych nie ieden Potentatow.
Cornua Rinocerontis cornua illius, in quibus venti- *Iſaie.*
labit gentes, ná ſáme náwet by też Piekielnym
nie przemożone ſzturmem Wátykáńſkie śiły,
(ieżeli ieſt dyſſydentem) zámách czyni ſzalo-
ny. A przećię, o iák częſto! moc niewidźiá-
na, śilá go utrzymá niepoſtrzeżona. *Vis inviſa*
tenet. Porwie ſię iák lew, á zginie iák muchá.
Przytrze śmierć rogow, y by też rogátą wyr-
wawſzy duſzę, niepowśćiągnioną rozgromi po-
tęgę, *percuſsit arietem & comminuit cornua ejus.*
Swięty Páſterzu, piekielni żeby y tych nie ſkru-
ſzyli kozłowie, *Hircus ab occidente.* Tobie ich
dźiś konſekruię, twoią ich utrzymuię pokorą,
pod twoim niechay zwolniawſzy Imieniem
Swiętym, Swiętych cnot gwałtem Niebo ſo-
bie áttákuią. *Et violenti rapiunt illud.* Wſzák
tám być y tym, lecz poſkromionym. Popiſu-
ie ſię tym STANISŁAWA Swiętego *Patroci-* *Ex Epitáphio Boleſłai.*
nium: Tyrannum, mitem quod factum, Cœleſtibus in-
tulit Aſtris. Swięta ćię WOYCIECHV Swięty
niech pobudźi Emulácya, że y tych odemnie
przyiąwſzy furyatow, do Niebieſkich przyſpo-
ſobiſz ich Kándydatow. Coż z niemi czynić,

& hos oportet me adducere. Et alias oves habeo.
Matth: 7. *Mathæi 7mo.* Gwałtem, ále coż potym? kie-
dy ná zdrádę wdźieráią się do Owczárni Chry-
stusowey wilkołkowie iácyś, czy drapieżni w
owczey skorze wilcy. *Veniunt in pelle Agnina*
& intus sunt lupi rapaces. nie rozeznáć ich sná-
dno. Iużći się prawdá w inszą skorę oblekli.
Ale coż? kiedy to przećię ćiągnie náturá wilká
Ovidius in Methamorphosis. do lásá. Pisze *Ovidiusz*: że się tám kiedyś bá-
ran w wilká miał przemienić, á przećię w nim
ślad Bárániey miał zostáć postáći. *Fit lupus &*
veteris servat vestigia formæ. Nigdy ze psá
Ryś, z wilká Báran, wilk nigdy nie będźie z Bá-
ráná. Bá choćby się tám y nayskromniey wilk
w iámie ułożył, wilk to przećię, znáć go przez
skorę. *Servat vestigia formæ.* Przez tych urá-
ionych w owczey wilkow postáći, á co? ieże-
li nie Hyppokrytow? y obmierzłych rozumieć
drapieżcow? wydźiercow y ízárpáczow; iákże
do niewinney z temi Owczárni Chrystusowey.
Tych ieżeli ći owieczkom przymieszánych Chry-
stusowym Wielki oddam Pátronie, puszczę wil-
S. Cyprian: ká do obory. *Nunquam securè cum thesauro latro*
tenetur inclusus, nec intra unam caveam cum lupo,
agnus est habitaturus. Iák złodźiey w komorze,
iák wilk w oborze, ták w Swiętym niecnotá Zbo-
Eccli: 13. rze. *Si communicabit lupus Agno, sic peccator justo.*

Cze-

Częśćiy, częśćiy choć nayſkromnieyſza ná pozor, kiedy tylko ná pozor, záwiedźie owieczká, niż między pokornym złáſkáwieie bydełkiem, *Manſueta fefellit ovis.* Będźie owo, bá y częſto ſkromna, pokorna, ćicha, y podtulna Pánienká, miluchna y káżdemu podobáiąca ſię, o ieżeli ádumbrowáną dobroćią, wrodzoną przyodźiałá złoſteczkę, kliſtą wilczyce częſto, weźmieſz Mężu zá owieczkę, *Manſueta te fallit ovis.* A przećię Páſterzu Swięty, y te bym przy trzodźie świętey radł pomieśćił czeredy. W czym gdy ſię chwieię, dobrą Prorok czyni mi nádźieię. Nie turbuy ſię. *Habitabit lupus cum agno, vitulus & leo, & ovis ſimul morabuntur, & puer parvus minabitur eis. Mieſzkáć będą wilk z Báránem, Iágnię, lew y owcá weſpoł będą, á máła utrzyma ich dziećiná.* Dokaże tego Páńſtwo moie, dokaże, Nayniewinnieyſzy moy Báránek, zmáleńczony w dźiećinnym ćiele, Naywyżſzy wſzyſtkich Páſterz, Naywſzechmocnieyſzy ſkázoney Náprawićiel nátury, Chryſtus moy naymocnieyſzy; że kiedyżkolwiek w iedney to wſzyſtko pogodźi owczárni. *Erit unus Paſtor, & unum ovile.* A nád to; w Polſzcze náſzey w tym tu mieśćie, o moy BOZE! iák wiele ieſt Heretyckim uwiedźionych czy záwiedźionych błędem, nierozdźielnych niegdy iedneyże

Iſaia 11.

Ioann 10.

Owczárni Chrystusowey owieczek? Wszystko to wszystko pomieszáni z námi wilcy w owczey posturze, *veniunt in pelle agnina & intus sunt lupi rapaces.* Mieszkamy z niemi y w iednychże żyiemy miástách, bá y dozywotnią, bywa to często; łączemy się przyiáźnią, bywa często iákażtákaż zgodá y hármonia, ále cóż potym, kiedy to trudno żeby przećię *vestigia formæ*, to diffidencyi, to zbáwienney nie spráwowáły kondolencyi. Serce się kráie, kiedy się wspomni, że to wszystko, Krwią Naydroższą IEZVSOWĄ, krwią Apostołow, y Swiętych millionową Męczennikow, práwowiernych krwią przysposobiona kátolikow, iednáż trzodá byłá y nierozdźielna, tá ktorą teraz kácerskie, áh żalu! od nas oderwáły dyssydencye! y coż tu czynić? to ich wyłączyć; to ich iuż wiecznym zátráćić wyrzutem. Nie, uchoway BOZE; by też zdrowia y żyćia nákłádem *Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis.* Pásterskiey álláborowáć należy ápplikácyi, żeby to wszystko ziednoczyć y zgromádźić, *oportet adducere.* O gdyby można ochotnym krwie y fátyg ázárdem, tey, z ktorey się wyłączyli, przywroćić ich owczárni! O ktoby mi to dał kátolicka prawdo! ktoby mię tym uszczęśliwił! żebym dźiś zginął zá to, żeby ćię wszystkie iednośćią wiáry poznáły Kráie. *Quis mihi hoc*

tribu-

tribuat, ut ego moriar pro te, & cognoſcant te omnes fines terræ. Wiem że nie áwerſyi, ále konwerſyi o IEZV moy nayłáſkáwſzy, by naygorſzego prágnieſz grzeſzniká, więc twoiey konformuiąc ſię intencyi, y tych do Swiętego Páſterzá niech pędzę odſzczepieńcow. *Quod perierat requiram, & quod abjectum erat reducam.* Swięty Gnieźninſki, Práſki, bá cále Polſki, Czeſki, Węgierſki, Pruſki, Sląſki y Moráwſki Páſterzu, czy Apoſtole WOYCIECHV S. Trzebá trzebá koniecznie, Chryſtuſowey to poprzywracáć gromádźie. *Oportet adducere.* Ia prezentuię, ia ći ie dźiś konferuie, á ty dopomoż. Ty ſkiń Wielmożną Arcybiſkupiego władzą Páſtorałá, Piekielnych duchow ożionione mátáctwem Kátolickie niegdy przywroć wierze owieczki. Spońdź, przyćiągniey, przybiy w oſtátku od Heretyckiey zawodu ſporności, do Kátolickiey zbłąkáne Duſze iedności, *Compelle intrare.* Przywykłeś, przywykł przez cáłe życie twoie Swięty Páſterzu, Apoſtolſką pracą Twoią, dyſſydentow y ſámych náwet Owczárni Chryſtuſowey przyſpoſabiáć Pogánow. Wiodłeś do niey bez przeſtánku, *gentes quæ DEVM non norunt.* Bałwochwálſkie narody. Przywiedź y dźiś przez uproſzony u BOGA inſtynkt, uporne Luterſkie, Kálwinſkie, Kwákierſkie, Meniſtſkie, Schizmá- *Pſalm:*

 ty-

tyckie, Máchometáńskie, Pietystskie, y tym podobne, zágęszczone w Gránicách Państw nászych kácerstwá. Ey Swięty Pátronie, onić to źiomkowie twoi, onić to Polacy, Ruś y Prussowie, ktorycheś ty pracą y męczeńskim twoim náwrácániem Swiętey Rzymskiey názgromadzał Owczárni, giną, giną odsaczeni. Więc od piekielnych ochroń ich wilkow, z pożeráiącey wyrwij ich pászczęki. *Eripe prædam de faucibus eorum.* Krew krwi, Chrześćiáńsko Kátolickie niegdy członki ćiáłu odday kátolickiemu. Niech kiedyżkolwiek zá Swiętą Modlitwą Twoią w iedneyże Polacy twoi Swiętey żyią sforności. A nád to, y tych, ktorych Hypokryzye drapiestwá y nieszczerośći zwilczyły, czy zdźiczyły *fit lupus.* pobożney inkorporuy iedności. *Pater es in peccatorum dißimulatione.* Ludzkiey wybacz ułomnośći. Y tych, y tych trzebá przynukáć do Niebá, *oportet adducere.* Ale o Swięty Pátronie ieszcze ćię mam ná co prośić, *Et alias oves habeo.* Ieszcze tu mam iednę dla ćiebie trzodę, á trzodę wiem że ći ulubiona, bo choćbyś był *inimicus causæ, amicus personæ*, iesteś przećię bez wątpienia. Rozroznione Polakow twoich intencye, roztárgnione w rożne strony subjektá, rozerwáne y niezgodne ánimusze, sercá kollizyi y rożnych pełne dys-

3. Regum.

dyſſenſyi, do Twoiey dźiś przezemnie ućiekáią ſię Protekcyi, ty zgodę, ty ſpraw iedność, ty rozrużnioną twoię ziednocz Oyczyznę. Ty twoich poziednyway Polakow, *& hos oportet adducere.* Widźiałem nowey Edycyi obraz S. Kollegi twego Stániſłáwá Krákowſkiego Biſkupá, ná ktorym nád rozśiekánym y rozrzuconym roznie, á od czterech Orłow poſkłádánym weſpoł ćiáłem iego, ten napis záwieſzono. *Integer ex aquilis.* Ná tymże obráźie, ná częśći rozerwánego Orłá białego wyrážono, z tą do Stániſłáwá S. dyrygowáną inſkrypcyą *Aquilæ tu corpus aduna.* Y tyś y ty cáły z Orłow ieſt złożony. Dwoygłowny Ceſárſki, Biały Polſki, y Czarny Pruſki, do ćiebie ſię referuie, więc rozerwánego y w ſobie ćiáło roztárgnionego złacz Orłá Polſkiego, *Aquilæ tu corpus aduna.* A ná oſtátek hurmem wſzylcy gárniemy ſię do ćiebie, przyimij nas do łáſki wſzyſtkich, przyimij o Swięty Pátronie ſupplikuiemy. Przyimij bez bráku y wyłączánia, mizerne y w grzechách obłąkáne owieczki. *Gyra univerſos greges, & ſuſcipe ſervos tuos in bonum.* Wiem o świętey ochoćie twoiey, o Páſterſkiey nic nie wątpię ákceptácyi, żeś do przyięćia obowiązuiącego ćię gotowy wiązánia. Ale coż y tych, ktorych ći ofiáruię, własney do tego potrzebá tu ápplikácyi. Dáremny moy zawod, dáremna Słuchácze moi

Neotericus

Idem.

ofiá-

ofiárá, ieżeli sámi zá mym nie udaćie się przewodem. Więc Páństwo moie, Więc drogie Chrystusowe owie-
Psal. 99. czki *populus ejus & oves pascuæ ejus*, ubiegáiącym się wszyscy nátłokiem do Swiętego się gárnijćie Pátroná.
1. Petri 2. *Errastis sicut oves, nunc conversi estis ad Pastorem & Episcopum animarum vestrarum.* Pobłądźiliśćie iáko błędne owce pobłądźili. náwroćiłá was dźiś (iákobym ia rozumiał) nayniegodnieysza mowá moiá do Pásterzá y Biskupá dusz wászych, Biskupá y Pátroná wászego doświádczonego. Tegoż się trzymayćie, do tegoż się ućiekayćie. Dybią, dybią ná was Piekielni ze wszech stron wilcy, głodne ich sobą násyćićie pászczęki, ieżeli was Biskup wász y Pátron WOYCIECH S. nie ożenie. Jeżeli was do Swiętey nie przyłączy gromády. Więc westchnijćie z pod sercá wszyscy do Swiętego Pátroná tego, niech was wdźięcznie odemnie przyiętych, *statuens in parte dextra*, między wybiánych policzy y Swiętych. Naywyższy y Generálny Owiec twoich Pásterzu, Ty sam ty, *& quod abjectum erat, reducas; & quod fractum erat, alliga; & quod infirmum est, consolida; & quod pingue & forte est, custodi. Y to co odpádło, przywroć; y co się zepsowáło, nápraw; y co się oderwáło, przywiąż; y co słábego iest, utwierdź; y tego co tłustego y mocnego iest, strzeż y przestrzegay. Tu nos pasce tu tuere.* A kiedy ostátnia duszy z ćiáłem nástapi sepárácya, wyłącz wyłącz od kozłow potępionych, *ab hædis me sequestra.* A między Swiętych twoich policz nas zbáwionych. *Et in Sanctorum tuorum jubeas grege numerari.* Amen.

bus ſtudioſis, & ſalaria Profeſſorum ceſſare debuerunt. Talis autem excommunicatio eſt nulla. Gerſon in materia excommunic. & irregular. Conſil. 7. qui inter caſus nullitatis excommunicationis recenſitos ab Innocentio, ita ſcribit. *Alter eſt, ſi ſentiet in præiudicium iuſtæ libertatis, vt ſi volens vſurpare ciuitatem vnius Principis, ferat ſententiam excōmunicationis in nolentem eam ſibi tradere, & ita de multis ſimilibus.* Vnde contra talem cenſuram ita procedendum eſſe docet Petrus de Palude in 4. diſt. 18. q. 1. Qui nulliter excommunicatus publicè excommunicatus denuntiatur, ita ex aduerſo ipſe publicet cauſam, quare ſententia non valet, vt appellationem, vel aliam iuſtam cauſam, quo facto non eſt ampliùs ſcandalum puſillorum, ſed Pharisæorum, vnde contemnendum. Idem docet Anton & Nauar. cap. cùm contingat, rem. 2. & Gabriel in 4. diſt. 18. q. 2.

Decimononò, quia Illuſtriſſimus hanc excommunicationem ferendo ... abuſus eſt; talis autem excom... ...r cap. olim. de reſcript. dicit, ...*lla obedientia debeatur, ſed quòd ei* ...*r arma contra illum ſumi.* Quia vt ...ptis Decalogi, *iure* inquit *natura*... materiam excom. & irregular. ...*m non ſemper inuenitur apud illos*, ...*t. promulgatis, ſed etiam non iu*... ...*larem aduerſus tales prætenſas ſen*... *dictat, vt poſſit vis vi repelli. Con*... ...*n debent dici ius, ſed vis & vio*... ...*l animus ſe tueri.*

... ſe à Profeſſoribus Vniuerſita... ...s tulit; cùm tamen excommu... ... culpa ſit. Et certè quomodò

Illuſtri-

bus studiosis, & salaria Professorum cessare debuerunt. Talis autem excommunicatio est nulla. Gerson in materia excommunic. & irregular. Consil. 7. qui inter casus nullitatis excommunicationis recensitos ab Innocentio, ita scribit. *Alter est, si sentiet in præiudicium iustæ libertatis, vt si volens vsurpare ciuitatem vnius Principis, ferat sententiam excõmunicationis in nolentem eam sibi tradere, & ita de multis similibus.* Vnde contra talem censuram ita procedendum esse docet Petrus de Palude in 4. dist. 18. q. 1. Qui nulliter excommunicatus publicè excommunicatus denuntiatur, ita ex aduerso ipse publicet causam, quare sententia non valet, vt appellationem, vel aliam iustam causam, quo facto non est ampliùs scandalum pusillorum, sed Pharisæorum, vnde contemnendum. Idem docet Anton & Nauar. cap. cùm contingat, rem. 2. & Gabriel in 4. dist. 18. q. 2.

Decimononò, quia Illustrissimus hanc excommunicationem ferendo, sua iurisdictione ob violentiam abusus est; talis autem excommunicatio est nulla. Vnde Baldus super cap. olim. de rescript. dicit, *quòd Prælato potestate abutenti non solùm nulla obedientia debeatur, sed quòd ei etiam cum reuerentia possit resisti, & etiam arma contra illum sumi.* Quia vt docet Gerson in moralibus tit. de Præceptis Decalogi, *iure* inquit *naturali vim vi repellere licet.* Et in tract. circa materiam excom. & irregular. cons 10. dicit: *Contemptus clauium etiam non semper inuenitur apud illos, qui nedum obediunt senteutijs excommunicat. promulgatis, sed etiam non iudicanda esse apud illos, qui per potestatem secularem aduersus tales prætensas sententias tueri se procurant: lex enim naturalis dictat, vt possit vis vi repelli. Constat autem, quòd tales excommunicationes non debent dici ius, sed vis & violentia, contra quam fas habet liber, vel homo, vel animus se tueri.*

Vigesimò, quia Illustrissimus putans se à Professoribus Vniuersitatis contemni, excommunicationem in eos tulit; cùm tamen excommunicationis causa, non putatiua, sed vera culpa sit. Et certè quomodò

Illustri-

Illustrissimus putat se contemni, cui Vniuersitas omnem semper reueren
tiam, & honorem exhibuit? nisi forsan id in contemptum trahere ve-
lit, quòd in primo suo ingressu tot panegyricis ab Vniuersitate salutatus
sit, nisi quòd alijs præclaris operibus nomen Illustrissimi Professores
æternitati consecrârint. Eiusmodi autem excommunicationem obser-
uare, esset cooperari peccato: nam iudex qui exeommunicationem in
iustè, & nulliter pronuntiat, peccat, eandemq; exequens, iuxta illud
Ecclesiastici 10. *Secundum iudicem populi, sic & ministri eius.* Cùm ergo
excommunicatio ab Illustrissimo lata sit nulla, manifestè sequitur, om-
nes eius obseruatores, & executores peccasse, omnesq; eos peccare,
qui sese à tali communione, quâ præter debitum excommunicata est,
subtrahunt, & illi debita officia denegant. Nauar cap. cùm con-
tingat. Rem. 2. n. 29. vbi dcit: *Iniuriam facit, qui excommunicatum
prætendentem suam excommunicationem nullam, vitat in his, in quibus vitatio
est illi præiudicialis, secundùm Innocencium & omnes alios.*

Viegsimo primò, quia excommunicatio tot Doctorum, & Professo-
rum in Vniuersitate est iniqua, vt docet S. Augustinus lib. 3. contra
epistolam Parmen. 23. q 1. cap. *non potest*, vbi excommunicatio-
nem alicuius multitudinis pro perniciosa, sacrilega, impia, & superba
agnoscit, licet peccatum manifestum, & notorium sit. Proinde talis
excommunicatio minimè obseruari debet.

Vigesimo secundò, quia Gelasius & Gregorius Papa Can. 11. q.
1. c. *Cui illata*, dicunt: *Si iniusta est sententia, tanto curare eam non debet,
quantò apud Deum, & eius Ecclesiam neminem grauare debet iniqua Sententia.
Ita ergo etiam eâ se non absolui desideret, quâ se nullatenus perspicit obligatum.*
Fatemur sententiam iniustam ideo, quia malo animo, & peruersa inten-
tione pronuntiatur; propter iustam tamen & legitimam causam, esse
timendam, eamq; apud Deum æquè ac iustam obligare. At verò sen-
tentiam iniustam, quæ verè iniustam causam habet; quæ tamen iusta
apparet, minimè timendam esse, licet ex probabili Doctorum senten-
tia, à publica celebratione propter scandalum populi abstinendum sit,
& in occulto celebrandum: quia talis sententia apud Deum non obli-
gat